

Kansallinen hoitotieteellinen konferenssi onnistuneena verkkokonferenssina – osallistujien arvioita toteutuksesta

HACKMAN PAULIINA

TtM

Ylihoitaja
Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden
kuntayhtymä

HAARANEN ARI

TtT

Yliopistonlehtori
Itä-Suomen yliopisto

PARTANEN PIRJO

TtT

VÄLIMÄKI TARJA

TtT

Yliopistonlehtori
Itä-Suomen yliopisto

TIIVISTELMÄ

Kehittämisartikkelin tarkoituksena oli kuvata ensimmäiseen kansalliseen hoitotieteellisen verkkokonferenssiin osallistuneiden arvioita konferenssin toteutuksesta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa tuleville järjestäjille verkkokonferenssin järjestämisestä ja siinä huomioon otavista tekijöistä. Globaalin COVID 19- pandemian vuoksi HTTS ry:n 16. kansallinen hoitotieteellinen konferenssi järjestettiin verkkokonferenssina 30.9.–1.10.2020. Konferenssin teemana oli ”Perustutkimuksesta innovaatioihin hoitotieteessä”.

Tutkimus toteutettiin poikkileikkaustutkimuksena, jonka aineisto muodostui verkkokonferenssin aikana (N=181) ja sen jälkeen kerättyistä palautteista (N=198). Aineisto analysoitiin manuaalisesti laskemalla Likert-asteikollisten väittämien vastausten frekvenssit, keskiarvot ja prosenttiosuudet. Avoin palaute analysoitiin teemoittelulla.

Palautekyselyn perusteella yleisvaikutelma konferenssista oli hyvä. Palautekyselyn vastaajat olivat tyytyväisimpiä konferenssin tiedottamiseen ja tieteelliseen sisältöön. Vastaajien palautteista oli kuitenkin havaittavissa, että verkostoitumismahdollisuudet ja vapaamuotoinen keskustelu jäivät verkkokonferenssissa vähäisiksi. Vastaajat arvioivat verkkokonferenssin kokonaisarvosanaksi 7,83 asteikolla 1–10.

ABSTRACT

National Nursing Science Conference as a successful Online Conference – participants feedback on implementation

*Hackman Pauliina, MSc, Nursing Director
Haaranen Ari, PhD, University Lecturer
Partanen Pirjo, PhD, University Lecturer
Välimäki Tarja, PhD, University Lecturer*

The aim of this development article was to describe the implementation of feedback from participants of the 1st national nursing science online conference. The goal was to produce information for future online conference organizers about implementing an online conference and things to keep in mind. Due to the global COVID -19 pandemic, HTTS's 16th national nursing science conference was organized online during 30.9.–1.10.2020. The theme of this conference was "From basic research to innovation in nursing science".

The study was conducted as a cross-sectional study, the data of which was formed by feedback collected during the online conference (N=181) and after it (N=198). The data were analyzed by calculating frequencies, average values and percentage values of the variables on a Likert scale. Open feedback was analyzed by thematic analysis.

The general impression of the online conference was good based on the questionnaire of feedback. On the grounds of average values, visitors were most satisfied in informing at the conference and its scientific content. However, it was

---

Saapunut 16.06.2021

Hyväksytty julkaistavaksi 25.05.2022

Verkkokonferenssista saadun palautteen perusteella verkkokonferenssi oli onnistunut, etenkin tieteellinen sisältö vastasi osallistujien odotuksia. Verkkokonferenssin suunnitteleminen haastaa järjestäjät miettimään konferenssin toteutusta uudella tavalla. Palautteen perusteella verkkokonferenssi on vaihtoehto perinteiselle konferenssille.

Avainsanat: konferenssit, palaute, tieteellinen tieto, tutkimustoiminta, verkkokonferenssi

noticeable from the respondents' feedback that professional networking opportunities and informal speech were left to a minimum in the conference setting. Respondents evaluated a value of 7,83 for the online conference on a scale of 1–10.

Based on the feedback survey an online conference is a valid option for an ordinary conference. According to the feedback of the online conference it was a success, especially the scientific content was up to the participants expectations. Planning an online conference challenges the organizers to think about its implementation in a new way.

Key words: conference, feedback, scientific knowledge, research activities, online conference

Mitä tutkimusaiheesta jo tiedetään?

- Tieteellisten konferenssin järjestämistavoissa on tapahtunut merkittäviä muutoksia COVID-19-pandemian aikana. Konferensseja on järjestetty monilla eri toteutustavoilla verkkovälitteisesti.
- Verkkokonferenssin hyötyjä ovat hiilidioksidipäästöjen pieneneminen, osallistujien ajan ja voimavarojen säästäminen sekä konferenssiin osallistumisen kokonaiskustannusten vähentyminen matkustamisen jäädessä pois.
- Verkkokonferenssien haasteita ovat sosiaalisen vuorovaikutuksen, yhteisöllisyyden ja verkostoitumisen vähäisyys.

Mitä uutta tietoa artikkeli tuo?

- Konferenssiosallistujat olivat tyytyväisiä konferenssin tieteelliseen sisältöön.
- Tulevaisuudessa verkkokonferenssia valmistellessa järjestäjien tulee kiinnittää huomioita konferenssin riittävän väljään aikataulutukseen sekä sosiaalista vuorovaikutusta ja verkostoitumista tukevien rakenteiden suunnitteluun.

Mikä merkitys tutkimuksella on hoitotyölle, hoitotyön koulutukselle ja johtamiselle?

- Verkkokonferenssi on osallistujille varteenotettava vaihtoehto perinteiselle konferenssille.
- Verkkokonferenssin osallistujat arvioivat verkkokonferenssin toteutuksen onnistuneeksi, vaikka verkostoituminen ja vuorovaikutus jäivät tavanomaista konferenssia vähäisemmäksi.
- Verkkokonferenssin järjestäminen edellyttää konferenssijärjestäjiltä taitoa yhdistää uusia toteutustapoja hyväksi todettuihin käytäntöihin.

Tutkimuksen lähtökohdat

Tieteellisen verkkokonferenssin järjestäminen on yleistynyt kansainvälisesti viime vuosina. Yhtenä merkittävänä syynä on ollut tietoisuus matkustamisesta aiheutuvista hiilidioksidipäästöistä ja niiden vaikutuksesta ilmastomuutokseen. Teknologian yleistyminen ja ohjelmistojen helppokäyttöisyys ovat lisänneet verkkokonferenssien osallis-

tujamääriä. Lisäksi verkkokonferenssit säästävät osallistujien aikaa, rahaa ja voimavaroja matkustamisen jäädessä pois. (Fraser ym. 2017, Oester ym. 2017, Mair ym. 2018, Diethart ym. 2020.)

Hyötyjen lisäksi verkkokonferensseihin liittyy haasteita. Verkkokonferenssien haasteita ovat esimerkiksi erilaiset teknologiset ja sosiaaliset haasteet. (Fraser ym. 2017). Verkkokonferenssin onnistumiseksi teknis-

ten ratkaisujen ja verkkoyhteyksien tulee toimia luotettavasti sekä olla riittävän korkealaatuisia. Lisäksi kansainvälisissä konferensseissa eri aikavyöhykkeiltä osallistuville voi olla haasteellista järjestää yhteistä keskusteluaikaa. Sosiaalisten kontaktien määrä ja vuorovaikutuksen niukkuus voi vähentää verkostoitumista (Fraser ym. 2017, Oester ym. 2017). Oesterin ym. (2017) mukaan konferenssi toimii tutkimusten esittämispaikan sijasta sosiaalisena tilana, jossa vapaat keskustelut, verkostoituminen, yhteisten ideoiden syntyminen ja niiden jakaminen voivat johtaa uusiin tutkimushankkeisiin, rahoitusmahdollisuuksiin ja muuhun yhteistyöhön. Tällainen vapaamuotoisen keskustelun mahdollisuus yleensä puuttuu verkkokonferenssista (Oester ym. 2017). Viestintä on usein yksisuuntaista esittäjiltä yleisölle kohdistuvaa (Carr & Ludvigsen 2017).

Verkkokonferenssin järjestäminen eroaa perinteisellä tavalla järjestetystä konferenssista ainoastaan tekniikan laajamittaisen hyödyntämisen osalta. Verkkokonferenssia varten on valittava käytettävät ohjelmistot ja laitteistot sekä suunniteltava huolella konferenssin aikana tapahtuva toiminta ja varauduttava mahdollisiin ongelmiin (Diethart ym. 2020). Tapahtuman moderaattorit (moderator) ja ylläpitäjät (host) varmistavat tekniikan toimivuuden ja esitysten sujuvuuden sekä ehkäisevät mahdolliset häiriöt kuten verkkohyökkäykset ja asiattomat kommentoinnit (Winograd 2008, Diethart ym. 2020). Muutoin verkkokonferenssin järjestäminen sisältää samat vaiheet kuin konferenssin järjestäminen yleensä. Konferenssin ohjelma, aikataulut ja budjetti laaditaan huolella. Pääluennoitsijoille, kutsuvieraille ja esiintyjille lähetetään kutsut, konferenssiin lähetetyt esitykset arvioidaan ja valitaan esitettäväksi. Osallistujien ilmoittautuminen ja osallistumismaksujen keruu järjestetään sekä varataan esityksille tarvittavat tilat ja laitteet. Lisäksi konferenssista viestitään eri kanavilla ennen konferenssia ja sen aikana. (Diethart ym. 2020.)

Kansallisen hoitotieteellisen verkkokonferenssin toteuttaminen

Hoitotieteiden tutkimusseura HTTS ry:n 16. kansallinen hoitotieteellinen konferenssi oli tarkoitus järjestää Kuopiossa syksyllä 2020 yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen kanssa. Globaalin COVID 19 -pandemian vuoksi konferenssi toteutettiin ensimmäistä kertaa verkkokonferenssina 30.9.-1.10.2020. Konferenssin teemana oli ”Perustutkimuksesta innovaatioihin hoitotieteessä”. Verkkokonferenssiin osallistui 368 osallistujaa. Konferenssin tieteellinen sisältö muodostui viidestä pääluennosta, 20 rinnakkaisesityksestä ja 12 posteriesityksestä. Rinnakkaisesitykset sisälsivät yhteensä 114 suullista esitystä. Posteriesitykset koostuivat 111 posterista.

Konferenssin teeman mukaisesti esityksissä käsiteltiin hoitotieteellisen tutkimuksen tuottamia näyttöön perustuvia ratkaisuja käytännön hoitotyöhön, hoitotyön johtamiseen ja terveysalan koulutukseen muuttuvissa toimintaympäristöissä sekä hoitotyön vaikutuksia ja vaikuttavuutta. Lisäksi konferenssissa oli sosiaalista ohjelmaa kuten virtuaalikalviloita, verkostotapaamisia, virtuaalisia liikuntatuokioita ja stand-up-esitys.

Verkkokonferenssille perustettiin oma verkkosivusto, jonne ilmoittautuneet ohjattiin kaksi vuorokautta ennen konferenssin alkamista. Sivusto toimi konferenssikeskukseksi, josta löytyivät konferenssin eri tapahtumien linkit, sosiaalisen median kanavat, virtuaalinen posterinäyttely sekä virtuaalinen infopiste. Kaikki konferenssin aikainen tieto oli koottuna tälle sivustolle, mikä helpotti osallistujien siirtymistä ohjelmasta toiseen. Verkkokonferenssin ohjelman lähettämiseksi käytettiin teknisenä sovelluksena Zoom-verkkokonferenssisovellusta. Konferenssin posterinäyttely toteutettiin esitysten luomiseen ja jakamiseen kehitetyllä Microsoft Sway:lla. Jokaiselle posterinäyttelyn teemalle tehtiin oma Sway-esitys, johon lähetetyt posterit tallennettiin valokuvina. Esitykset linkitettiin verkkokonferenssin verkkosivuille.

Konferenssiavustajille ja pääjärjestäjille tehtiin oma virtuaalinen tilannehuone Teams-sovellukseen, joka mahdollisti ajantasaisen tiedon välittämisen mahdollisista ongelmista ja haasteista. Verkkokonferenssin käytännön toteutuksesta vastasi Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen järjestelytoimikunta ja konferenssiavustajiksi ilmoittautuneet hoitotieteen opiskelijat.

Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Kehittämiskäsitteellisen tarkoituksena oli kuvata ensimmäiseen kansalliseen hoitotieteelliseen verkkokonferenssiin osallistuneiden arvioita konferenssin toteutuksesta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa tuleville järjestäjille verkkokonferenssien järjestämisestä ja siinä huomioitavista tekijöistä. Tutkimus toteutettiin poikkileikkaustutkimuksena.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaista palautetta ensimmäisen verkossa järjestetyn kansallisen hoitotieteellisen konferenssin osallistujat antoivat konferenssin tieteellisestä sisällöstä, järjestelyistä ja toteuttamisesta?
2. Miten verkkokonferenssin osallistujat kokivat tieteellisen keskustelun ja vuorovaikutuksen toteutuneen verkkovälitteisesti?

Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat ensimmäiseen kansalliseen hoitotieteelliseen verkkokonferenssiin osallistuneet hoitotieteen opiskelijat, terveysalan opettajat sekä hoitotyön johtajat ja asiantuntijat. Tutkimuksen aineisto muodostui verkkokonferenssin aikana ja sen jälkeen kerätyistä palautteista. Konferenssin aikana palautetta kerättiin kahdeksasta rinnakkaisesityksestä Zoom-verkkokonferenssisovelluksen kyselyllä, johon vas-

tasi yhteensä 181 vastaajaa. Kysely koostui kolmesta väittämästä ja yhdestä kysymyksestä. Kyselyn väittämät olivat ”Sessio vastasi odotuksiani”, ”Tekninen toteutus toimi mielestäni” ja ”Vuorovaikutus esittelijän ja osallistujien välillä toimi mielestäni”. Vastausvaihtoehdot muodostuivat kolmesta Likert-asteikollisesta vastausvaihtoehdosta (”hyvin”, ”kohtalaisesti”, ”heikosti”). Kysymys oli ”Osallistuisitko tällä tavoin järjestettyyn rinnakkaisesitykseen uudelleen?”, jonka vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä”, ”ehkä” ja ”en”.

Verkkokonferenssin jälkeinen palautekysely toteutettiin kahdesti. Konferenssin päätyttyä osallistujia pyydettiin vastaamaan Presemo-palautekyselyyn. Screen.io Presemo on selainpohjainen osallistumisalusta, joka mahdollistaa osallistujien aktivoimisen ja palautteenkeruun. Presemo-palautekyselyyn konferenssin viimeisenä päivänä vastasi 25 osallistujaa. Palautekyselyn vastaukset jätettiin analysoimatta vastaajien vähäisen määrän vuoksi ja siksi, että Presemo-palautteen antaneiden oli mahdollista vastata myös konferenssin jälkeen lähetettyyn samansisältöiseen palautekyselyyn.

Verkkokonferenssin jälkeisellä viikolla konferenssiin osallistuneille lähetettiin sähköpostitse linkki erilliseen palautekyselyyn, joka koostui 11 väittämästä ja yhdestä avoimesta kysymyksestä, jossa vastaajat saivat kommentoida vapaasti verkkokonferenssia. Väittämässä vastaajia pyydettiin arvioimaan muun muassa verkkokonferenssin tieteellistä sisältöä (pääluennot, rinnakkaisesitykset ja posterinäyttely) ja konferenssin järjestelyiden, kuten aikataulutuksen ja teknisen toteutuksen, toimivuutta. Vastausvaihtoehdot muodostuivat neljästä Likert-asteikollisesta vastausvaihtoehdosta, jotka olivat ”erinomainen (4)”, ”hyvä (3)”, ”välttävä (2)” ja ”huono (1)”. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan verkkokonferenssin kokonaisarvosana asteikolla 1–10. Vastaajien määrä vaihteli väittämittäin, sillä kaikki vastaajat eivät osallistuneet jokaiseen konferenssin osioon. Vastaajien määrä vaihteli 168–198 vastaajan välillä.

Aineisto analysoitiin manuaalisesti laske-
malla väittämien Likert-asteikollisten vas-
tausvaihtoehtojen frekvenssit, keskiarvot ja
prosenttiosuudet, joiden jakautuminen ha-
vainnollistettiin taulukoiden avulla. Avoin
palaute analysoitiin teemoitteleamalla (Vais-
moradi, Turunen & Bondas 2013, Tuomi &
Sarajärvi 2018). Analyysi toteutettiin aineis-
tolähtöisesti. Avointa palautetta antoi yhteen-
sä 87 vastajaa. Analysoitavaa aineistoa oli
yhteensä 10,5 sivua (fontti 12, riviväli 1,5).
Vastausten laajuus vaihteli muutamasta sa-
nasta useisiin virkkeisiin. Teemoittelu aloit-
tettiin tutustumalla aineistoon ja etsimällä
vastauksia toiseen tutkimuskysymykseen
”Miten verkkokonferenssin osallistujat koki-
vat tieteellisen keskustelun ja vuorovaiku-
tuksen toteutuneen verkkovälitteiseksi?”. Ai-
neistossa havaittiin merkitysyksiköitä, jotka
yhdistettiin samankaltaista sisältöä kuvaaviin
alateemoihin ja niitä yhdistäviin teemoihin.

Tulokset

Tulokset muodostuivat verkkokonferens-
sin rinnakkaisesitysten aikana ja konferens-
sin jälkeen kerätyistä palautteista. Tuloksissa
kuvataan ensin ensimmäisen tutkimus-
kysymyksen numeeriset tulokset ja sen jäl-
keen toisen tutkimuskysymyksen teemoit-
telun tulokset.

Verkkokonferenssin osallistujien arviot konferenssin tieteellisestä sisällöstä ja toteuttamisesta

Verkkokonferenssin osallistujilla oli mah-
dollisuus antaa palautetta kahdeksasta rin-
nakkaisesityksestä niiden aikana. Rinnakkai-
sesityksistä kerätyistä palautteista 16 vastaa-
jan palautteet eivät tallentuneet aineiston
analysointia varten. Valtaosa vastaajista arvi-
oi rinnakkaisesitykset hyväksi (n=119, 66,5%)
tai erinomaisiksi (n=58, 32,4%). Vastaajat arvi-
oivat teknisen toteutuksen toimineen hyvin
(n=151, 91,5%) tai kohtalaisesti (n=14, 8,5%).

Valtaosa vastaajista arvioi rinnakkaisesitysten
vastanneen odotuksiinsa hyvin (n=148,
89,7%) tai kohtalaisesti (n=16, 9,7%). Lähes
kaikki vastaajat arvioivat vuorovaikutuksen
esittäjän ja osallistujien välillä toimineen
hyvin (n=173, 75,7%) tai kohtalaisesti (n=40,
22,1%) Rinnakkaisesityksiä koskevan palau-
tekyselyn vastaajista (n=181) 92,8% (n=168)
vastasi, että voisi osallistua verkossa toteut-
tavaan rinnakkaisesitykseen uudelleen. Vas-
taajista 6,6% (n=12) vastasi, että voisi osallis-
tua ”ehkä” uudelleen. Yksi vastaajista ei osal-
listuisi verkossa toteutettavaan rinnakkaisesi-
tykseen uudelleen.

Verkkokonferenssin jälkeen lähetetyssä pa-
lautekyselyssä vastaajia pyydettiin arvioi-
maan konferenssin tieteellisen sisällön kok-
konaisuuden lisäksi pääluentoja, rinnakkai-
sesityksiä, posterinäyttelyitä ja iltaohjelmaa.
Jokaisen väittämän vastausten keskiarvo oli
hyvä (ka 3,09 - 3,42 p / 4 p) (taulukko 1).
Keskiarvon perusteella vastaajat olivat tyy-
tyväisimpiä verkkokonferenssin tieteellisen
ohjelman kokonaisuuteen ja vähiten tyyty-
väisiä virtuaaliseen iltaohjelmaan.

Lähes kaikki vastaajat arvioivat verkko-
konferenssin pääluennot hyväiksi (61,1%) tai
erinomaisiksi (37,4%) (taulukko 1). Vastaa-
jista valtaosa arvioi posterinäyttelyt hyväiksi
(69,3%) tai erinomaisiksi (25,6%). Verkkok-
konferenssin iltaohjelma koostui virtuaali-
sista liikuntatuokioista ja stand up -esityk-
sestä. Palautekyselyn vastaajista yli 75% vas-
tasi ettei osallistunut iltaohjelmaan. Iltaoh-
jelmaan osallistuneista vastaajista valtaosa
koki iltaohjelman onnistuneen hyvin (61,3%)
tai erinomaisesti (25%).

Palautekyselyssä vastaajia pyydettiin arvi-
oimaan konferenssin toteuttamista nelipor-
taisella Likert-asteikolla. Arviointikohteina
olivat konferenssin tiedottaminen, yleisvai-
kutelma, hinta-laatusuhde, konferenssijärjes-
telyt ja esitysten aikataulutus. Jokaisen väit-
tämän vastausten keskiarvo oli Likert-astei-
kolla hyvä (ka 3,03 - 3,38 p / 4 p). Keskiar-
von perusteella vastaajat olivat tyytyväisim-
piä konferenssin toteuttamisessa tiedottami-

Taulukko 1. Vastaajien arvio verkkokonferenssin sisällöistä.

Muuttuja	n	n, % Erinomainen /erinomaisia	n, % Hyvä /hyviä	n, % Välttävä /välttäviä	n, % Huono /huonoja	ka
Verkkokonferenssin tieteellinen ohjelma	183	78 (42,6%)	103 (56,3%)	2 (1,1%)	0	3,42
Päälluennot olivat...	198	74 (37,4%)	121 (61,1%)	3 (1,5%)	0	3,36
Rinnakkaisesitykset olivat...	179	58 (32,4%)	119 (66,5%)	2 (1,1%)	0	3,31
Posterinäyttelyt olivat...	176	45 (25,6%)	122 (69,3%)	8 (4,5%)	1 (0,6%)	3,2
Virtuaalinen iltaohjelma	44	11 (25%)	27 (61,3%)	5 (11,4%)	1 (2,3%)	3,09

Taulukko 2. Vastaajien arviot konferenssin toteuttamisesta.

Muuttuja	n	n, % Erinomainen /erinomaisesti	n, % Hyvä /hyvin	n, % Välttävä /välttävästi	n, % Huono /huonosti	ka
Konferenssin tiedottaminen	181	79 (43,6%)	91 (50,3%)	11 (6,1%)	0	3,38
Yleisvaikutelma konferenssista	185	63 (34,1%)	118 (63,8%)	3 (1,6%)	1 (0,5%)	3,31
Konferenssin hinta-laatusuhde	168	48 (28,6%)	102 (60,7%)	16 (9,5%)	2 (1,2%)	3,17
Verkkokonferenssin järjestelyt	180	48 (26,7%)	109 (60,5%)	21 (11,7%)	2 (1,1%)	3,13
Esitysten aikataulutaminen	179	42 (23,5%)	103 (57,5%)	31 (17,3%)	3 (1,7%)	3,03

seen ja vähiten tyytyväisiä esitysten aikataulutamiseen. Vastaajien arviot konferenssin toteuttamisesta ovat nähtävillä taulukossa 2.

Valtaosa palautekyselyn vastaajista arvioi verkkokonferenssin tiedottamisen sujuneen hyvin (50,3%) tai erinomaisesti (43,6%). Lähes kaikki vastaajat arvioivat konferenssin yleisvaikutelman hyväksi (63,8%) tai erinomaiseksi (34,1%). Verkkokonferenssi sai yleisarvosanaksi 7,83 asteikolla 1-10 (n = 182 vastaajaa). Vastaajista 67 % antoi konferenssille kokonaisarvosanan 8-9 ja lähes 10 % antoi arvosanan 10. Vastaajista 15,4% arvioi konferenssin kokonaisarvosanaksi 6 tai alle. Vastaajat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä konferenssin hinta-laatusuhteeseen, sillä heistä lähes 90% arvioi sen hyväksi (60,7%) tai erinomaiseksi (28,6%) ja vain noin 10% välttäväksi tai huonoksi. Valtaosa vastaajista arvioi verkkokonferenssin järjestelyiden onnistuneen hyvin (60,5%) tai erinomaisesti (26,7%). Vastaajista lähes 13% arvioi järjestelyiden on-

nistuneen välttävästi tai huonosti. Palautekyselyn vastaajista yli puolet arvioi verkkokonferenssin aikataulutuksen onnistuneen hyvin (57,5%) tai erinomaisesti (23,5%). Esitysten aikataulutaminen jakoi eniten vastaajien mielipiteitä, sillä lähes 20% arvioi aikataulutuksen sujuneen huonosti tai välttävästi.

Verkkokonferenssin osallistujien arviot verkkovälitteisen tieteellisen keskustelun ja vuorovaikutuksen toteutumisesta

Avoimen palautteen päteemaksi muodostui tieteellisen keskustelun ja vuorovaikutuksen haasteet, joka sisälsi alateemat verkostoitumisen vähäisyys, vähäinen vuorovaikutus esittäjän ja osallistujien kesken, tieteellisen keskustelun toteutumattomuus, yhteisöllisyyden puute ja vähäinen aktiivisuus vuorovaikutuksessa. Palautteista oli havaittavissa, että vastaajat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä verkkokonferenssiin, mutta osa

Taulukko 3. Esimerkki teemoittelusta.

Alkuperäinen vastaus	Vastauksista muodostettu kokonaisuus	Kokonaisuuksista muodostettu teema
"Ehkäpä ainoa verkkovälitteisen konferenssin miinus oli verkostoitumisen vähäisyys."		
"Verkostoituminen on yksi tärkeä osa konferenssiin osallistumisen ideaa eikä se toteudu näin etänä."		
"Toivotaan, että seuraava konferenssi pystytään järjestämään jo muutoin kuin verkossa, koska verkostoituminen on yksi tärkeä osa konferenssiin osallistumisen ideaa eikä se toteudu näin etänä."	Verkostoitumisen vähäisyys	
"Verkostoituminen onnistuu lähitapaamisessa huomattavasti paremmin."		
"Sessioissa olisi voinut olla enemmän vuorovaikutusta; mietin, mitä kukin osallistuja puuhasi "pimeän" ruudun takana, ts. kuinka läsnäolevia oltiin."		
".. Olisin toivonut enemmän mahdollisuuksia interaktioon."	Vähäinen vuorovaikutus esittäjän ja osallistujien kesken	Tieteellisen keskustelun ja vuorovaikutuksen haasteet
"Hienosti onnistunut ensimmäinen verkossa järjestetty konferenssi. Jos vastaavia järjestetään tulevaisuudessa, voisi jotenkin koettaa aktivoida kuulijoita mukaan antamaan palautetta ja esittämään kysymyksiä esiintyjille."		
"Tieteellistä keskustelua ei juuri ehditty käydä."	Tieteellisen keskustelun toteutumattomuus	
"Juuri yhteisöllisyys on se, jota jäin kaipaamaan lisää."		
"Yhteisöllisyyttä jäin vähän kaipaamaan."		
"Verkkokonferenssi ei koskaan voi korvata kollegojen fyysistä tapaamista."	Yhteisöllisyyden puute	
"Verkkokonferenssi oli tässä tilanteessa oikea ratkaisu, vaikka se ei täysin korvaa perinteistä konferenssia. Olisin mielelläni tullut Kuopioon ja tavannut livenä kollegoja."		
"Kun osallistujat ovat keskenään Q&A-tuokiassa, on keskustelun viriäminen kiinni osallistujien aktiivisuudesta."		
"Zoomissa ei onnistu vapaa keskustelusessio vieraiden ihmisten kanssa, vaan agenda täytyy olla."	Vähäinen aktiivisuus vuorovaikutuksessa	
"Vapaamuotoinen keskustelu ei oikein lähtenyt käyntiin."		
"Keskustelualueella ei juuri mitään tapahtunut."		

vastaajista toivoi seuraavan konferenssin toteutuvan fyysisesti paikan päällä. Teemoittelu on esitelty taulukossa 3.

Verkostoitumisen vähäisyys -alateema muodostui palautteista, joissa vastaajat kuvasivat verkkovälitteisen konferenssin verkostoitumisen vähäistä määrää. Osassa palautteista vertailtiin verkostoitumisen mää-

rää verkkokonferenssin ja perinteisen fyysisesti toteutetun konferenssin välillä.

"Toivotaan, että seuraava konferenssi pystytään järjestämään jo muutoin kuin verkossa, koska verkostoituminen on yksi tärkeä osa konferenssiin osallistumisen ideaa eikä se toteudu näin etänä."

Vähäinen vuorovaikutus esittäjän ja osallistujien kesken -alateema muodostui vastaajien palautteista koskien vuorovaikutuksen toteutumista verkkokonferenssin tieteellisen sisällön osalta. Avoimessa palautteessa osa vastaajista pohti, miten vuorovaikutusta esittäjän ja osallistujien välillä olisi mahdollista lisätä.

”Hienosti onnistunut ensimmäinen verkossa järjestetty konferenssi. Jos vastaavia järjestetään tulevaisuudessa, voisi jotenkin koettaa aktivoida kuulijoita mukaan antamaan palautetta ja esittämään kysymyksiä esiintyjille.”

Tieteellisen keskustelun toteutumattomuus -alateema muodostui yhdestä avoimesta palautteesta, jossa vastaaja mainitsi, ettei tieteellistä keskustelua juuri ehditty käydä. Yhteisöllisyyden puute -alateema muodostui palautteista, joissa vastaajat kuvasivat kaivanneensa yhteisöllisyyttä. Osa vastaajista mainitsi kaivanneensa myös kollegoiden tapaamista paikan päällä.

”Juuri yhteisöllisyys on se, jota jain kaipaamaan lisää.”

”Verkkokonferenssi oli tässä tilanteessa oikea ratkaisu, vaikka se ei täysin korvaa perinteistä konferenssia. Olisin mielelläni tullut Kuopioon ja tavannut lähenä kollegoja.”

Vähäinen aktiivisuus vuorovaikutuksessa -alateemassa vastaajat kuvasivat, että vapaamuotoinen keskustelu verkkovälitteisenä toteutuksena jäi niukaksi. Osa vastaajista toi esiin, että verkossa toteutuva vapaamuotoinen keskustelu ei käynnisty spontaanisti ilman määritelyä keskustelun aihetta.

”Vapaamuotoinen keskustelu ei oikein lähtenyt käyntiin.”

”Zoomissa ei onnistu vapaa keskustelusessio vieraiden ihmisten kanssa, vaan agenda täytyy olla.”

Pohdinta

Kehittämiskäsitteiden tarkoituksena oli kuvata ensimmäiseen kansalliseen hoitotieteellisen verkkokonferenssiin osallistuneiden arvioita konferenssin toteutuksesta. Verkkokonferenssiin osallistui 368 henkilöä, joista hieman yli puolet vastasi verkkokonferenssin jälkeen lähetettyyn palautekyselyyn. Kysymyskohtaisesti vastaajien määrässä oli vaihtelua, sillä kaikki vastaajista eivät osallistuneet jokaiseen konferenssin osioon. Vastaajien määrä vaihteli 168–198 vastaajan välillä.

Saadun palautteen perusteella verkkokonferenssi on tervetullut vaihtoehto perinteiselle konferenssille. Tutkimustulosten perusteella verkkokonferenssin järjestelyt onnistuivat pääosin hyvin. Vastaajat arvioivat pääluennot ja muut tieteelliset esitykset vähintään hyväksi, sillä lähes kaikki vastaajat arvioivat verkkokonferenssin tieteellisen sisällön hyväksi tai erinomaiseksi. Palautekyselyn vastaajat arvioivat verkkokonferenssin yleisvaikutelman pääsääntöisesti hyväksi tai erinomaiseksi. Palautteista oli kuitenkin havaittavissa, että verkostoitumismahdollisuudet ja vapaamuotoinen keskustelu jäivät verkkokonferenssissa vähäisiksi. Fraser työryhmineen (2017) on saanut samansuuntaisia tuloksia verkkokonferenssin vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen vähyydestä ja sen mukanaan tuomista sosiaalisista haasteista. Konferenssit eivät ole pelkästään tutkijoiden esitysten kuuntelemista, vaan niissä tarvitaan tilaa vapaamuotoiselle keskustelulle (Oester ym. 2017). Konferenssi voi olla tärkeä tilaisuus verkostoitumiselle ja uusille yhteisille ideoille, jotka johtavat uusiin rahoitusmahdollisuuksiin ja tutkimusyhteistyöhön. Tämä ei välttämättä toteudu verkkokonferenssissa. Toisaalta verkkokonferenssi tarjoaa mahdollisuuden niille, jotka eivät muutoin osallistuisi konferensseihin (Fraser ym. 2017).

Verkkokonferenssista saadussa palautteessa on nähtävissä kaksi erilaista näkemystä konferenssin toteuttamisesta. Osa haluaisi ehdottomasti tavata kollegoitaan ja keskus-

tella vapaasti tutkimuksesta fyysisessä kontaktissa. Osa sen sijaan on tyytyväinen etäosallistumiseen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin ajan säästämiseksi ja matkustamisen vähyydessä. Tätä vahvistaa Wun ym. (2021) tutkimus, jonka mukaan yli puolet konferensiosallistujista osallistuisi tulevaisuudessa mieluummin verkkokonferensseihin, kun taas noin puolet kasvokkaisiin tapaamisiin. Sá ym. (2019) ovat todenneet, että yksi järjestämismuoto ei sovi kaikille, vaan molempien järjestämistapojen parhaat puolet voidaan yhdistää esimerkiksi hybridinä toteutuissa konferensseissa. Tämä vaatii järjestäjiltä entistä laajempaa paneutumista suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä valitun järjestämistavan soveltamista joustavasti koko konferenssin ajan. Pandemia-aikana verkkoon siirtyminen oli pakotettu vaihtoehto konferenssien järjestämiseksi. Näin konferenssit saatiin osallistujille saavutettaviksi. Pelkän saavutettavuuden sijasta verkkokonferenssien järjestämisessä on tärkeää huomioida myös osallistujien tyytyväisyys ja järjestelyjen joustavuus (Lan ym. 2021). Verkkokonferenssista kerätty palaute tarjoaa näin uusia näkemyksiä konferenssikokemuksen parantamiseksi tulevaisuudessa.

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Palautekyselyn suunnittelussa, toteutuksessa ja aineiston analysoinnissa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä, johon kuuluu rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus (TENK 2012). Palautekyselyn suunnittelu, toteutus ja analysointi on raportoitu avoimesti ja rehellisesti. Suomenkielisiä, vastaavassa verkkokonferenssissa käytettyjä palautekyselylomakkeita ei ollut saatavilla, joten palautekyselylomakkeet kehitettiin Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksella yhteistyössä laitoksen henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa. Palautekyselyihin vastattiin nimettömänä, eikä vastaajien tausta- tai henkilötietoja kerätty palautekyselyssä. Verkkokonferenssin palautekyselyihin vastaaminen oli vapaa-

ehtoista. Palautekyselyn täyttäminen katsottiin tietoiseksi suostumukseksi tutkimukseen osallistumiselle. Palautekyselyiden vastaukset muodostivat kehittämisartikkelissa analysoidun aineiston. Palautekyselyiden vastauksista muodostunut numeerinen aineisto analysoitiin kuvailevilla tilastollisilla menetelmillä. Avoin palaute analysoitiin teemoittelulla.

Palautekyselyn vastausprosentti oli lähes 54%. Kaikki verkkokonferenssin osallistujat eivät vastanneet palautekyselyihin, joten tulokset ovat suuntaa antavia. Osallistumistodistuksen kytkeminen palautekyselyyn saattoi lisätä alan opiskelijoiden palautteiden määrää. Tutkimuksen luotettavuutta ja yleistettävyyttä olisi voitu lisätä tiedustelemalla vastaajien taustatietoja. Taustatietoja ei kuitenkaan kerätty, sillä taustatietojen kerääminen olisi lisännyt vastaajien tunnistettavuutta. Palautekyselyä varten kehitetyt kyselylomakkeet kehitettiin palautteen keräämistä varten, ei varsinaisesti tutkimustarkoitusta varten. Palautekyselylomakkeita ei esitettävästi toteutettu teemoittelu vastasi pitkälti palautekyselylomakkeen osioita. On mahdollista, että palautekyselylomake on ohjannut vastaajia arvioimaan kyselylomakkeella mainittuja osioita. Aineiston analysoinut tutkija käytti teemoittelua menetelmänä ensimmäistä kertaa. Teemat ovat aina riippuvaisia tutkijan tulkinnasta (Hirsjärvi & Hurme 2004). Edellä mainitut tekijät saattavat heikentää tulosten luotettavuutta. Tulosten luotettavuutta kuitenkin tukee vastaajien suuri määrä ja tulosten samansuuntaisuus aiempien tutkimustulosten kanssa. Luotettavuuden lisäämiseksi teemoittelusta on nähtävillä analyysiesimerkki (taulukko 3). Lisäksi tulosten kuvaamisessa käytettiin autenttisia lainauksia.

Johtopäätökset

Perinteisissä konferensseissa toteutettu tieteellisen sisällön jakautuminen pääluentoihin, rinnakkaisesityksiin ja posterinäytelyyn arvioitiin toimivaksi myös verkkokonferenssissa. Osallistujat arvioivat verkkokon-

ferenssin tieteellisen sisällön lisäksi konferenssin toteutuksen hyväksi. Tulevaisuudessa järjestettävien verkkokonferenssien järjestelyissä tulee huomioida konferenssin väljempi aikataulutus, aikataulussa pysyminen sekä selkeämpien rakenteiden luominen vapaamuotoisemmalle keskustelulle. Jatkossa verkkokonferenssien osalta tulee selvittää miten esittäjän ja osallistujien sekä konferenssivieraiden välistä vuorovaikutusta on mahdollista tukea. Tulevaisuuden verkkokonferenssin järjestäjien kannattaa tiedottaa osallistujia tarkemmin laite- ja sovellusvaatimuksista tietoteknisten haasteiden vähentämiseksi.

LÄHTEET

- Carr T. & Ludvigsen S.R. (2017) Disturbances and contradictions in an online conference. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology* (IJEDICT) **13**(2), 116–140.
- Diethart M., Zimmermann A.B. & Mulà I. (2020) *Guidelines for Virtual Conferencing – inspired by the COPERNICUS Alliance Online Conference 2019*. Bern, Switzerland: CDE and COPERNICUS Alliance.
- Fraser H., Soanes, K., Jones S.A., Jones C. S. & Malishev M. (2017) The value of virtual conferencing for ecology and conservation. *Conservation Biology*, **31**(3), 540–546.
- Hirsjärvi S. & Hurme H. (2004) *Tutkimusbaastattelu: teemabaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.
- Lan Y.-J., Gupta K.C.-L., Huang T.-Y., Chelliah S. & Spector JM. (2021) Organizing and Hosting Virtual PPTTEL 2020 During the COVID 19 Pandemic. *Educational Technology & Society* **24**(1), 64–74.
- Mair J., Lockstone-Binney L. & Whitelaw P.A. (2018) The motives and barriers of association conference attendance: Evidence from an Australasian tourism and hospitality academic conference. *Journal of Hospitality and Tourism Management* **34**, 58–65.

Hackman Pauliina, TtM, ylihoitaja, Kymenlaakson sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Keskustie 1, 48220 Kotka, pauliina.hackman@kymnsote.fi

Haaranen Ari, TtT, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto, Yliopistonranta 1, 70210 Kuopio, ari.haaranen@uef.fi

Partanen Pirjo, TtT, esh, pirjo.partanen@hotmail.com.

Välimäki Tarja, TtT, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto, Yliopistonranta 1, 70210 Kuopio, tarja.valimaki@uef.fi

VASTUUALUEET

Tutkimuksen suunnittelu: AH, TV, PP, aineistonkeruu: AH, aineiston analysointi: PH, käsikirjoituksen kirjoittaminen: PH, AH, käsikirjoituksen kommentointi: TV, PP.

Kiitokset

Kiitokset HTTS ry:n kansalliseen hoitotieteelliseen konferenssiin osallistuneille sekä konferenssista palautetta antaneille. Lämpimät kiitokset myös konferenssin järjestämisessä avustaneille.

- Oester S., Cigliano J.A., Hind-Ozan E.J. & Parsons E.C.M. (2017) Why conferences matter – An illustration from the international marine conservation congress. *Frontiers in Marine Science* **4**.
- Sá MJ., Ferreira CM. & Serpa S. (2019) Virtual and Face-To-Face Academic Conferences: Comparison and Potentials. *Journal of Educational and Social Research* **9**(2), 35–47.
- TENK. (2012) *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
- Tuomi J. & Sarajärvi A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. E-kirja.
- Vaismoradi M., Turunen H. & Bonds T. (2013) Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing and health sciences* **15**, 398–405.
- Winograd D. (2008) The Roles, Functions and Skills of Moderators of Online Educational Computer Conferences for Distance Education. *Computers in the Schools*, **20**:3, 61–72.
- Wu J.-Y., Liao C.-H., Cheng T. & Nian M.-W. (2021) Using Data Analytics to Investigate Attendees' Behaviors and Psychological States in a Virtual Academic Conference. *Educational Technology & Society* **24**(1), 75–91.